

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце

_____ А. В. Данільчанка

30 января 2014 г.

(дата зацвярджэння)

Рэгістрацыйны № УД-385/баз.

АКАДЭМІЧНАЕ ПІСЬМО

**Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па факультатыву для спецыяльнасці: 1-23 01 07
Інфармацыя і камунікацыя**

2013 г.

СКЛАДАЛЬНІК:

П.Л. Салаўёў, дацэнт кафедры тэхналогій камунікацыі Інстытута журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат філалагічных навук;

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Г.І. Басава, дэкан факультэта перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі Інстытута журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

Н.В.Салаўёва, дацэнт кафедры агульнага і рускага мовазнаўства Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка, кандыдат філалагічных навук.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай тэхналогій камунікацый Інстытута журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта
(пратакол № ад . .2013);

Вучэбна-метадычнай камісіяй Інстытута журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта
(пратакол № ад . .2013);

Адказы за рэдакцыю: П.Л. Салаўёў

Адказы за выпуск: П.Л. Салаўёў

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная праграма па факультатыву “Акадэмічнае пісьмо” распрацавана для ўстаноў вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з патрабаваннямі адукацыйнага стандарту і вучэбнага плана па спецыяльнасці 1-23 01 07 Інфармацыя і камунікацыя.

Дысцыпліна “Акадэмічнае пісьмо” прапануецца студэнтам у якасці факультатыўнай, разам з тым, характар прапанаванага для вывучэння матэрыялу з’яўляецца надзвычай актуальным і неабходным для кожнага студэнта, паколькі з некаторымі жанрамі акадэмічнага пісьмовага дыскурсу студэнты сутыкаюцца ўжо ў першым семестры, а вучэбныя заданні навуковага характару пачынаюцца ўжо на другім курсе (курсавыя работы). Стварэнне акадэмічных тэкстаў розных жанраў (эсэ, даклад, рэферат, курсавая, дыпломная работа і інш.) патрабуе асаблівых ведаў, уменняў і навыкаў, спрыяе развіццю аналітычнага і крытычнага мыслення, садзейнічае глыбокаму засваенню матэрыялу і дапамагае развіццю навыкаў самастойнай працы. Дысцыпліна “Акадэмічнае пісьмо” прапануецца студэнтам спецыяльнасці “Інфармацыя і камунікацыя” з мэтай развіцця аналітычных здольнасцей студэнтаў, увядзення ў шырокае кола навуковых тэкстаў па спецыяльнасці, выкарыстання разнастайных метадаў даследавання, спецыфічных для кола навук аб камунікацыі.

Месца дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста па інфармацыі і камунікацыі, сувязі з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі.

Дысцыпліна “Акадэмічнае пісьмо” прапануецца ў якасці факультатыва і павінна закласці ў студэнтаў 1-га курса асновы валодання навуковым стылем мовы, найбольш распаўсюджанымі жанрамі пісьмовага акадэмічнага дыскурсу (эсэ, даклад, анатацыя, рэферат, курсавая, дыпломная работа). Дысцыпліна абапіраецца на веды, атрыманыя студэнтамі пры вывучэнні дысцыплін “Мова і стыль СМК”, “Асновы ІКД”, і ў сваю чаргу з’яўляецца асновай для напісання акадэмічных тэкстаў па іншых спецыяльных дысцыплінах (“Дзелавая камунікацыя”, “Тэорыя камунікацыі”, “Маркетынг і менеджмент камунікацыйнай дзейнасці”, “Тэорыя і практыка сувязей з грамадскасцю”, “Тэорыя і практыка рэкламы”).

Мэта дысцыпліны – пазнаёміць студэнтаў з асаблівасцямі навуковага стылю мовы, сфарміраваць у студэнтаў уменні стварэння пісьмовых акадэмічных тэкстаў розных жанраў.

Дасягненне пастаўленай мэты забяспечваецца вырашэннем наступных **задач дысцыпліны**:

- даць студэнтам уяўленне пра навуковы дыкурс, асаблівасці стварэння акадэмічных тэкстаў;
- пазнаёміць студэнтаў з асноўнымі жанрамі акадэмічных тэкстаў;
- сфарміраваць уменні напісання тэкстаў розных жанраў: эсэ, анатацыя, рэцэнзія, рэферат, курсавая, дыпломная работа.
- пазнаёміць з асаблівасцямі структуравання акадэмічных тэкстаў (курсавая работа, дыпломная работа), прынцыпамі вызначэння тэмы, мэты, задач,

аб'екта, прадмета даследавання, прынцыпамі адбору эмпірычнага матэрыялу, метадалогіяй даследавання;

- растлумачыць прынцыпы навуковага цытавання, сфарміраваць уяўленне пра плагіят і яго шкоду ў навучы;
- сфарміраваць уменні канспектавання, рэферыравання, анатавання, рэзюмавання.

Патрабаванні да асваення вучэбнай дысцыпліны ў адпаведнасці з адукацыйным стандартам.

У выніку вывучэння дысцыпліны “Акадэмічнае пісьмо” студэнты павінны

ведаць:

- асаблівасці навуковага стылю мовы;
- адрозненні акадэмічных тэкстаў ад публіцыстычных;
- асноўныя жанры акадэмічных тэкстаў, іх асаблівасці і стандарты;
- правілы навуковага цытавання.

умець:

- пісаць акадэмічныя тэксты розных жанраў: эсэ, анатацыя, рэцэнзія, рэферат, курсавая, дыпломная работа;
- правільна структурыраваць, вызначаць тэму, мэту, задачы, аб'ект, прадмет даследавання ў галіне камунікатывістыкі;
- правільна афармляць бібліяграфічны спіс пры напісанні курсавых, дыпломных работ, рэфератаў;

валодаць:

- метадамі і прынцыпамі адбору эмпірычнага матэрыялу, пабудовы метадалогіі даследавання ў галіне камунікатывістыкі;
- прыёмамі канспектавання рэферавання, рэзюмавання, інтэрпрэтацыі, парафразавання.

У адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам на вывучэнне дысцыпліны “Акадэмічнае пісьмо” адведзена 8 гадзін, з іх аўдыторных – 8 (8 – лекцыйныя заняткі). Рэкамендаваная форма выніковага кантролю – рэферат.

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

№	Назва тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Усяго
		Лекцыі	Практычныя заняткі	
1	Жанры акадэмічных тэкстаў: эсэ, анатацыя, рэцэнзія, рэферат, курсавая, дыпломная работа.	2		2
2	Навуковы дыкурс. Структураванне навуковай работы. Тэма. Мэта. Задачы. Аб'ект. Прадмет. Эмпірычны матэрыял. Метадалогія даследавання.	2		2
3	Работа з навуковымі тэкстамі: канспектаванне, рэфераванне, рэзюмаванне, інтэрпрэтацыя, парафразаванне.	2		2
4	Правілы навуковага цытавання. Плагіят. Афармленне бібліяграфічнага спісу.	2		2
	Усяго гадзін:	8	0	8

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. Жанры акадэмічных тэкстаў: эсэ, анатацыя, рэферат, курсавая, дыпломная работа.

Жанры акадэмічных тэкстаў і асаблівасці іх структуры. Другасныя і першасныя тэксты. Эсэ. Анатацыя. Рэцэнзія. Рэферат. Курсавая работа. Дыпломная работа. Асаблівасці структуры акадэмічных тэкстаў. Акадэмічныя тэксты ў вучэбнай дзейнасці студэнта спецыяльнасці “Інфармацыя і камунікацыя”.

Тэма 2. Навуковы дыкурс. Структураванне навуковай работы. Тэма. Мэта. Задачы. Аб’ект. Прадмет. Эмпірычны матэрыял. Метадалогія даследавання.

Асаблівасці навуковых тэкстаў. Адрозненне навуковага тэксту ад публіцыстычнага. Навуковы стыль мовы. Тэрміны. Знешнія элементы кампазіцыі навуковага тэксту. Тэма (назва), уводзіны, глава, раздзел, параграф, заключэнне. Паняцці *тэма* і *рэма*. Прынцыпы вызначэння мэты і задачы даследавання. Прынцыпы вызначэння аб’екта і прадмета даследавання ў галіне навук аб камунікацыі. Эмпірычны матэрыял і яго спецыфіка пры правядзенні даследаванняў у камунікацыях. Класіфікацыя метадаў даследаванняў, якія могуць прымяняцца пры правядзенні даследаванняў у камунікатывістыцы. Колькасныя і якасныя метады.

Тэма 3. Работа з навуковымі тэкстамі: канспектаванне, рэфераванне, рэзюмаванне, інтэрпрэтацыя, парафразаванне.

Канспектаванне як працэс перапрацоўкі (кампрэсіўнага згортвання) тэксту, як рэцэптыўны і перцэптыўны від дзейнасці. Віды канспектавання. Рэфераванне як вучэбна-даследчая дзейнасць. Тыпы рэфератаў. Рэфераванне як працэс аналізу і сістэматызацыі атрыманых звестак з першакрыніц. Індукцыя. Дэдукцыя. Абдукцыя. Рэзюмаванне, інтэрпрэтацыя і парафразаванне як спосабы аналітыка-сінтэтычнай трансфармацыі першаснага тэксту і інтэлектуальнага стварэння другаснага тэксту.

Тэма 4. Правілы навуковага цытавання. Плагіят. Афармленне бібліяграфічнага спісу.

Правілы навуковага цытавання. Плагіят як крадзеж уласнасці і фактар інтэлектуальнай дэградацыі. Правілы афармлення спіса літаратуры. Пошук першакрыніц. Web-рэсурсы для пошуку навуковых артыкулаў у базах даных і сетцы Інтэрнэт.

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

I. ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1. *Академічнае пісьмо* : учебно-методическое пособие по письменной практике для студентов 3-го курса / Минский государственный лингвистический университет; [составители: Э. А. Усилова др.]. – Минск : Лексис, 2012. – 155, [3] с.
2. Бут, У.К. Исследование: шестнадцать уроков для начинающих авторов / У.К. Бут, Г. Дж. Коломб, Дж.М. Уильямс // Пер. с англ. А.Станиславского. – М.: Флинта, 2004 – 360 с.
3. Жолковский А. Эссе // Иностранная литература. – 2008. – № 12. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://magazines.russ.ru/inostran/2008/12/zhz10.html#_ftn7.
4. Инструкция по оформлению диссертации, автореферата и публикаций по теме диссертации. Утверждение постановлением президиума государственного высшего аттестационного комитета Республики Беларусь 24.12.1997 № 178 (в редакции постановления ВАК Республики Беларусь 15.08.2007 г. № 4) [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://vak.org.by/index.php?go=Files&in=view&id=23>
5. Карповіч, М. П. Дыпломная работа выпускніка Інстытута журналістыкі БДУ: метадычны кампендыум / М. П. Карповіч. – Мінск : БДУ, 2012. – 99 с. [Электронны рэсурс] – Рэжым доступу: <http://elib.bsu.by/handle/123456789/24969>
6. Колесникова, Н.И. От конспекта к диссертации: учеб. пособие по развитию навыков письменной речи – М.: ФЛИНТА: Наука, 2011. – 288 с.
7. Эко, У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки: Учеб.-метод. пособие / У. Эко // Пер. с ит. Е. Костюкович. – М.: Книжный дом «Университет», 2001 – 238 с.
8. Яскевич, А.В. Курсовые и дипломные работы. Методические рекомендации по подготовке и оформлению. Учеб.-метод. пособие / А.В. Яскевич, А.А. Легчилин. – Мн., БГУ, 2000. – 50 с.
9. Яскевич, А.В. Самостоятельная работа студента с учебными и научными текстами: учеб.-метод. пособие для студентов фак. филос. и соц. наук. В 2 ч. Ч. I. Общие принципы организации и приёмы работы с учебно-программной литературой. Учебно-метод. пособие / А.В.Яскевич, А.И. Екадумов. – Минск, БГУ, 2008. – 114 с. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://elib.bsu.by/handle/123456789/1534>

Дадатковая

10. Басаков, М.И. От реферата до дипломной работы. Рекомендации студентам по оформлению текста: Учебн. пособие для студентов вузов и колледжей / М.И. Басаков. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. – 64 с.

11. Волков, Ю.Г. Как написать диплом, курсовую, реферат / Ю.Г. Волков. – Ростов-н/Д.: Феникс, 2005. – 126 с.
12. Короткина, И.Б. Правила академического письма/ И.Б. Короткина [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.msses.ru/students/alc/akademicheskoe-pismo.php>.
13. Куликович, Т.О. Основы научного цитирования: методическое пособие для студентов и магистрантов отделения психологии / Т.О. Куликович. – Минск: БГУ, 2009. – 58 с.
14. Методический пакет курса Academic Writing in English. – М.: РУДН, 2009. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: www.fld-rudn.com/awz.ppt.
15. Морозов, В.Э. Культура письменной научной речи: М.: Гос. ИРЯ им. А.С. Пушкина, 2007. – 268 с.
16. Подборка материалов по Academic Writing Skills – навыкам академического письма на английском языке. – М.: НИУ-ВШЭ. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://academics.hse.ru/writing_skills.
17. Работа с текстом. Серия «Современные технологии университетского образования»; выпуск 1 / Белорусский государственный университет. Центр проблем развития образования. – Минск: Пропилеи, 2003. 124 с.
18. Сафронов, П.А. Организация научной работы (цикл лекций "Академическое письмо. Как писать студенческие научные работы"). [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://univertv.ru/video/pedagogika/obwee/napisanie_nauchnoj_raboty/?mark=science1
19. Стратегии академического чтения и письма. Серия «Современные технологии университетского образования». Выпуск 5 / Ред. кол.: М.А. Гусаковский [и др.]; БГУ. Центр проблем развития образования. – Минск: Пропилеи, 2007. – 140 с. [Электронный ресурс] – Режим доступа: www.bsu.by/Cache/pdf/127533.pdf
20. General APA Guidelines for Publication Manual of the American Psychological Association [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/560/01/>

*Web-ресурсы для пошуку навуковых артыкулаў у базах даных і сетцы
Інтэрнэт:*

21. Электронная бібліятэка БДУ. – [Электронны рэсурс] – Рэжым доступу: <http://www.elib.bsu.by>
22. Пералік баз даных, доступ да якіх магчымы ў бібліятэцы БДУ. [Электронны рэсурс] – Рэжым доступу: <http://www.library.bsu.by/?vpath=/resource/databases/>
23. Google Scholar. [Электронны рэсурс] – Рэжым доступу: <http://scholar.google.com/>
24. Microsoft Academic Search [Электронны рэсурс] – Рэжым доступу: <http://academic.research.microsoft.com/>
25. SCIRUS Scientific Research Tool. [Электронны рэсурс] – Рэжым доступу: <http://www.scirus.com/>

II. МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ І ВЫКАНАННІ САМАСТОЙНАЙ ПРАЦЫ

Студэнтам у працэсе вывучэння дысцыпліны рэкамендуецца знаёміцца з новай айчынай і замежнай навуковай і вучэбнай літаратурай, выконваць індывідуальныя і групавыя праекты, рыхтаваць прэзентацыі па праблематыцы вучэбнага матэрыялу, рыхтаваць рэфераты па абранай тэме.

III. ПЕРАЛІК РЭКАМЕНДУЕМЫХ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ

Для кантролю якасці адукацыі, у тым ліку пры прымяненні камп'ютарнага тэсціравання, выкарыстоўваюцца наступныя сродкі дыягностыкі:

- практычныя заданні (кейсы),
- тэсты па асобных раздзелах і дысцыпліне ў цэлым,
- вуснае апытанне падчас заняткаў,
- падрыхтоўка прэзентацый,
- напісанне рэфератаў і акадэмічных тэкстаў розных жанраў.

IV. КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Для бягучага кантролю ведаў студэнтаў выкарыстоўваецца рэйтынгавая ацэнка ведаў на працягу ўсяго семестра, дзе ўлічваюцца наведванне заняткаў, выкананне індывідуальных і групавых заданняў, падрыхтоўка прэзентацый, актыўнасць на лекцыйных занятках, вынікі тэстаў і інш.

Асноўнай формай кантролю з'яўляецца напісанне рэферату па дысцыпліне, які павінны сістэматызаваць і адлюстравіць веды, уменні і навыкі студэнта, атрыманыя пры вывучэнні дысцыпліны "Акадэмічнае пісьмо".

V. ПРЫКЛАДНЫЯ ТЭМЫ ДЛЯ РЭФЕРАТАЎ

Для праверкі ведаў, уменняў і навыкаў, атрыманых пры вывучэнні дысцыпліны "Акадэмічнае пісьмо", студэнтам прапануецца выканаць рэферат па дысцыпліне дзяржаўнага кампаненту "Дзелавая камунікацыя" (цыкл спецыяльных дысцыплін), якая згодна з вучэбным планам вывучаецца ў 2-ім семестры.

1. Структура камунікатыўнага працэсу.
2. Віды паўсядзённай дзелавой камунікацыі.
3. Дзелавая гутарка як від паўсядзённай дзелавой камунікацыі.
4. Тэлефонная дзелавая гутарка: віды, асаблівасці, абмежаванні.
5. Дзелавая нарада як від дзелавой камунікацыі.
6. Мазгавы штурм як форма каманднага прафесійнага ўзаемадзеяння.
7. Унутрыарганізацыйная і знешняя электронная дзелавая перапіска.
8. Спецыфіка і віды слухання ў дзелавой камунікацыі.

9. Віды невербальных сродкаў камунікацыі.
10. Паралінгвістычныя і экстралінгвістычныя прыёмы ў дзелавой камунікацыі.
11. Невербальны рэпертуар лідэра.
12. Дрэс-код як спосаб фармалізацыі знешняга выгляду ў дзелавым асяроддзі.
13. Гендарная і міжкультурная спецыфіка невербальнай дзелавой камунікацыі.
14. Віды дзелавой прэзентацыі.
15. Эфектыўнасць прэзентацыі.
16. Эфектыўная самапрэзентацыя.
17. Паняцце «асабісты брэнд».
18. Віды дзелавых перамоў.
19. Дзелавая культура.
20. Рынак працы.
21. Паняцце аб Human Resources (HR).
22. Значэнне іміджу кампаніі як працадаўцы.
23. Прафесійная кар'ера. Кар'ера і матывацыя.
24. Інтэрв'ю пры прыёме на працу.
25. Сеткавыя рэсурсы і дзелавая інфармацыя.
26. Прафесійнае супольнасць як сацыяльная супольнасць.
27. Профільныя прафесійныя супольнасці ў сферы інфармацыі і камунікацыі.
28. Мэты, сродкі, асноўныя прыёмы networking.
29. Спецыфіка «офіснай камунікацыі».
30. Перамовы як інструмент урэгулявання канфліктаў.